

Spis treści

Wstęp (Adam Czarnota, Filip Cyuńczyk, Karol Kuźmicz).....	7
---	---

ARTYKUŁY

Piotr Eckhardt

Przestrzeń i architektura jako obraz doktryny politycznej. Przykład państw socjalistycznych.....	11
--	----

Michał Śliwa

Poznanwanie dziejów myśli politycznej w procesie edukacji obywatelskiej i prawnej	21
---	----

Roman Andrzej Tokarczyk

Zakresy przedmiotu <i>Historia myśli politycznej i prawnej</i> i przedmiotu <i>Jurisprudencja</i> oraz ich komparatystyka	35
---	----

Maria Szyszkowska

Klasyfikacja teorii prawa naturalnego oraz jego wpływ na świadomość społeczeństwa	55
---	----

Ryszard Skarzyński

System prawa i wykładnia doktryny prawa	61
---	----

Maria Zmierzak

Czy stosunek do prawa rzymskiego jest miarą kultury prawnej? Rozważania na przykładzie III Rzeszy	73
--	----

Marek Maciejewski

Polscy uczeni prawnicy międzywojenni o ustroju i prawie Trzeciej Rzeszy	85
---	----

Władysław T. Kulesza

Instytucje demokracji bezpośredniej w państwach autorytarnych w międzywojennej Europie	127
--	-----

Andrzej Sylwestrzak

Herbert L. A. Hart – pozytywizm umiarkowany	143
---	-----

Piotr Kimla

Umowa społeczna współcześnie.....	159
-----------------------------------	-----

Włodzimierz Gogłóża

Hayek, <i>common law</i> i teoria spontanicznego porządku – problemy Hayekowskiej analizy angloamerykańskiej kultury prawnej.....	169
---	-----

Michał Urbańczyk

Idea godności człowieka w amerykańskiej kulturze i doktrynie prawnej	193
--	-----

Marcin Niemczyk Kultura budowana słowami. Kilka uwag o związkach myśli polityczno- prawnej z retoryką klasyczną.....	215
Anna Ceglarska Wpływy orientalne na myśl polityczną starożytnej Grecji	233
Karol Kuźmich Francuskie utopie oświeceniowe jako wyraz kultury politycznej i prawnej swoich czasów	249
Rafał Kania Polityka jako czynnik kształtujący prawo i kulturę prawną na przykładzie instytucji sądu pokoju w poglądach Wincentego Hipolita Gawareckiego.....	267
Mikołaj Tarkowski Prawa autorskie jako element kultury prawnej. Ochrona własności literackiej, artystycznej i muzycznej w Imperium Rosyjskim w poglądach Włodzimierza Spasowicza	289
Paweł Błajejczyk Koncepcje przynależności Wileńszczyzny i kultura dyskusji na forum obrad Sejmu Wileńskiego od 4 lutego do 1 marca 1922 r.....	301
Anna Korzeniewska-Lasota, Michał Lasota Leona Chajna poglądy na wymiar sprawiedliwości.....	317
Marcin Kazimierczuk Prawo zrzeszania się w związkach zawodowych w aspekcie normatywnym oraz myśli politycznej w Polsce Ludowej do 1980 r.	327
Ewa Kozerska Papież Franciszek o prawie.....	343

RECENZJE I NOTY RECENZYJNE

M. Tarkowski, <i>Wydział Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939</i> , Wydawnictwo Gdańskiej Szkoły Wyższej, Gdańsk 2015, 344 strony (Krzysztof Szczygielski)	361
--	-----

SPRAWOZDANIA

Ćwierćwiecze Komisji Lituanistycznej. Pogranicza Wielkiego Księstwa Litewskiego (Warszawa 27-28 września 2016 r.) (Karol Łopatecki).....	361
I Szczecińska Konferencja Romanistyczna pt. „Civis Romanus sum. Mistrzowie i dzieła polskiej romanistyki” Szczecin 18-20 września 2015 r. (Krzysztof Szczygielski)	372
Konferencja „Znaczenie ustawodawstwa Justyniana w kształtowaniu europejskiej kultury prawnej. Refleksje w 1450. rocznicę śmierci cesarza” Białystok 21-22 maja 2015 r. (Krzysztof Szczygielski)	374

Szanowni Czytelnicy,

oddajemy w Wasze ręce specjalny zeszyt naszego czasopisma.

Tym razem składa się on z tekstów będących efektem wystąpień i licznych dyskusji, które miały miejsce w trakcie XIV Zjazdu Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych. Białystok gościł jego uczestników w dniach 21-24 czerwca 2015 r., a miejscem obrad był Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

Tematem przewodnim były związki pomiędzy historią myśli politycznej a prawem i kulturą prawną. Tak sformułowany temat pozwolił licznym uczestnikom na zaprezentowanie swoich przemyśleń z bardzo różnych perspektyw poznawczych, umożliwiając w ten sposób głębsze zrozumienie złożoności i kompleksowości omawianej problematyki. Podobnie jak złożona i pełna niuansów jest otaczająca nas rzeczywistość społeczna, polityczna i prawna, zarówno ta ujmowana w sensie lokalnym, jak również ta o znaczeniu globalnym.

Odzwierciedleniem tak szerokiego i kompleksowego spektrum zainteresowań poszczególnych badaczy zajmujących się historią myśli politycznej i prawnej oraz historią idei są teksty zawarte w prezentowanym Państwu zeszycie. Jak już wspominaliśmy, szeroka perspektywa poznawcza przyjęta przez naszych Autorów wydaje się być konieczna do lepszego zrozumienia otaczających i zachodzących wokół nas zjawisk kulturowych, społecznych i politycznych, a także ich oddziaływania na gruncie prawa. W związku z tym, prezentujemy Państwu zarówno teksty będące „klasyczną” historią idei politycznych i prawnych, jak również takie, które są znacznie bliższe politologii, teorii prawa, filozofii czy metodologii nauk prawnych. Mimo to wszyscy Autorzy starają się szukać odpowiedzi na nurtujące ich pytania w kontekście stanu obecnej kultury prawnej i politycznej w Polsce i na świecie. W końcu, choć może brzmieć to banalnie, historia jest nauczycielką życia i czasem nie warto jest wyważać drzwi, które chyba od dawna są już otwarte. Jednakże, powinniśmy pamiętać, że: *hominis mens discendo alitur et cogitando* (nauka i myśl są pożywieniem umysłu człowieka).

W trakcie lektury poszczególnych artykułów będziecie mogli zapoznać się Państwo z tekstami, w których przedmiotem badań była myśl polityczno-prawna zarówno starożytnych, jak i tych, którzy swoje przemyślenia formułowali w kontekście innych epok, łącznie ze współczesnością. Ponadto – zeszyt został wzbogacony o teksty odnoszące się do wzajemnych relacji pomiędzy myślą polityczną i prawną różnych epok i ich wzajemnym oddziaływaniem. Jak już wspominaliśmy w poprzednim akapicie, o teksty, w których główną wagę przykładła się do rozważań niemal czysto filozoficznych nad różnymi koncepcjami, wydawałoby się niemających już innego niż tylko historycznego znaczenia.

Ostatnim, bardzo ważnym i zarazem znacząco podnoszącym wartość naszego zeszytu, elementem jest fakt, że w żadnym z artykułów rozważania nie

są prowadzone w pewnego rodzaju laboratoryjnej próżni. Zarówno Autorzy tekstów teoretycznych czy porównawczych, jak i tych będących studium przypadku swoje przemyślenia, argumenty i wnioski starają się umieścić w szerszym kontekście społecznym i kulturowym. Podsumowując, możemy z pewną dozą optymizmu stwierdzić, że uczestnicy Zjazdu oraz większość Autorów niniejszych tekstów, nadal w prawach upatruje fundamenty państwa (*in legibus fundamentum rei publicae*).

Wszystkie te elementy muszą się składać na efekt w postaci interesującej i „wciągającej” lektury, której Państwu w imieniu organizatorów Zjazdu, poszczególnych Autorów i swoim własnym życzymy!

Adam Czarnota, Filip Cyuńczyk, Karol Kuźmich